

Bilecik'te Bir Ahıska Köyü: Kapanalan

Seda Yılmaz VURGUN*

Özet

Ahıska Türkleri Gürcistan'ın Ahıska, Aspinza bölgelerinde yaşamışlardır. 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşı sonunda imzalanan Edirne antlaşması sonucunda Ahıska'nın Rusların eline geçmesi ile bölgede trajik bir dönem başlamıştır. Ruslar Müslümanların çoğunlukta olduğu bölgelerde dini, etnik ve kültürel yapıyı ortadan kaldırmak için sistemli bir dizi faaliyette bulunmuşlardır. Bu çerçevede etnik bir temizlik yapmak için 1944 yılındaki sürgünü gerçekleştirmişlerdir. Anavatanlarından sürgün edilen Ahıska Türkleri gittikleri yeni topraklarda uzun süre kalamamış ve birtakım sıkıntılarla karşılaşmışlardır. Yaşanılan tüm olumsuz gelişmelere rağmen Ahıska Türklerinin trajik hikayesi son bulmamış, 1989 yılında Özbekistan'da dindaşları tarafından bir kıyım maruz kalarak Sovyetler birliğinin çeşitli bölgelerine dağılmışlardır.

Bu makalede Bilecik'in Kapanalan köyüne yerleşen Ahıska Türklerinin sosyo-kültürel hayatları üzerinde durulacaktır. Kapanalan köyü birkaç hane dışında Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Rusya gibi ülkelerden gelen Ahıska Türklerinin bir arada yaşadığı bir köydür. Köy halkı en az üç dil bilmekte ve Ahıska'ya özgü kültürel değerlerini gelecek kuşaklara büyük bir başarı ile aktarmaktadır. Bozüyük'e bağlı olan köy Bilecik'in en kalabalık köylerinden biri olup burada yaşayan Ahıskalılar örnek aile yaşantıları ve misafirperverlikleri ile dikkat çekmektedirler.

Anahtar Kelimeler: *Ahıska Türkleri, Bilecik, Kapanalan Köyü, Rusya, Kültür.*

* Dr. Öğretim Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, seda.yilmazvurgun@bilecik.edu.tr. (Makale gönderim tarihi: 13.04.2018; Makale kabul tarihi: 04.06.2018)

A Meskhetian Village In Bilecik: Kapanalan

Abstract

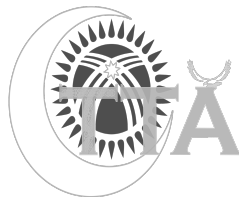
Meskhetian Turks lived in the regions of Meskhetian, Aspindza of Georgia. As a result of the Edirne treaty that signed at the end of the Ottoman-Russian war of 1828-1829, the tragedy of the region began with Akhaltsikhe's capture of the Russians. The Russians have undertaken a series of systematic activities to remove religious, ethnic and cultural structures in the majority of Muslim areas. In this context, they exiled to carry out an ethnic purging in 1944. The Meskhetian Turks, who were exiled from their homeland, have not been able to settle in new territories for a long time and have encountered some troubles. Despite all the negative developments, the tragic story of the Meskhetian Turks did not come to an end, but in 1989 they were exposed to a shrinkage by their own religionists and disperse various regions of the Soviet Union in Uzbekistan.

This article will mention the sociocultural life of the Meskhetian Turks who settled in the Kapanalan village of Bilecik. Kapanalan is a village where except a few of residents from the Meskhetian Turks of Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Russia live together. Village people know at least three languages and convey the their cultural values of Meskhetian with great success to future generations. The village, which is bound to Bozüyük, is one of the most crowded villages of Bilecik, and Meskhetian Turks residing here draws attention with its family life and hospitality.

Key Words: *Meskhetian Turks, Bilecik, Kapanalan Village, Russia, Culture.*

Giriş

Ahıska bölgesi konum itibariyle Türkiye'nin kuzeydoğusuna düşen günümüzde Gürcistan sınırları içerisinde bulunan ve çok erken zamanlardan beri Türklerin yaşadığı önemli merkezlerden biridir.

Ahıska şehri, Adigön, Aspinza, Ahılelek ve Abastıman gibi 200'den fazla önemli yerleşim biriminin merkezinde bulunmaktadır.¹

Ahıska, Ahal-Tsihe yani "yeni kale" kelimesinden türemiştir.² Ahıska çevresine "Mesketya" da denilmektedir. "Mesketya"³ ismi, bölgede yaşayan İskit ve Turani yerli Hıristiyanlardan oluşan Mesk kavminden gelmektedir.⁴ Bölgede yaşayan Türklerin tarihi oldukça eskidir. Makedonyalı İskender Kafkasya'ya geldiği zaman Bun-Türkleri ve Kıpçaklar ile karşılaşmış, Türklerin yaşadığı Sarsine'yi 12 ay kuşatma altında tuttuktan sonra ele geçirebilmiştir.⁵ Ahıska Türklerinin ataları sayılan Bun-Türkleri ve Kıpçakların ardından Hazarların da bölgeye gelmesi ile Türkler önemli bir güç haline gelmişlerdir.⁶ Özellikle Kıpçak Türkleri ülkeyi ve Gürcüleri kurtarmış devletin askeri ve mali sistemine damga vurmuştur.⁷

Bölge Hz. Osman'ın hilafeti sırasında Habib B. Mesleme tarafından fethedilmiştir. 1068 yılında Alparslan zamanında ele geçirilen Ahıska,

¹ Yunus Zeyrek, *Ahıska Bölgesi ve Ahıska Türkleri*, Pozitif Matbaacılık, Ankara 2001, s. 6.

² İdris Bostan, "Ahıska", *İslam Ansiklopedisi*, C:1, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 526; Evliya Çelebi, *Seyahatnamesi*, Haz: Zekeriya Kurşun, Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, İstanbul, 1999, s. 161-165.

³ Mesketya, Gürcü tarihinde politik iktidar ile dini iktidarın birleştiği, Gürcülere başkentlik yapmış bir bölgedir. (İlyas Üstünyer, *Kaf Dağının Güney Yüzü Gürcistan: Kültür, Gelenek, Mekan, Kimlik*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2010, s. 39-43.)

⁴ Zeyrek, *Ahıska Bölgesi ve Ahıska Türkleri*, s. 6.

⁵ Marie Felicite, Brosset, *Gürcistan Tarihi: Eski Çağlardan 1212 Yılına Kadar*, Çev.: Hrand D. Andreasyan, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2003, s.15-16; İbrahim Telliöğlü, *XI. ve XIII. Yüzyıllarda Türk-Gürcü İlişkileri*, Serander Yayınları, Trabzon, 2009, s. 11; Zeyrek, *Ahıska Bölgesi ve Ahıska Türkleri*, s. 7.

⁶ Tekin Taşdemir, *Türkiye'nin Kafkasya Politikasında Ahıska ve Sürgün Halk Ahıskalılar*, IO Kültür Sanat Yayıncılık, Ankara 2005, s.79-80; Yunus Zeyrek, *Gürcistan, Acaristan ve Türkiye*, Türk Ocakları Trabzon Şubesi Yayınları, Trabzon 1999, s. 21

⁷ Zeyrek, *Gürcistan, Acaristan ve Türkiye*, s. 21

1267 yılından itibaren iki yıl boyunca Moğol hakimiyeti altında kalmıştır. 1268 ve 1578 yılları arasında bölgede mahalli valiler (atabekler) yarı bağımsız olarak faaliyet göstererek İlhanlılara, Karakoyunlulara ve Akkoyunlulara bağlı kalmışlardır.⁸ Ahıska'ya hakim olan Atabekler, Gürcistan kralları ile anlaşamadıkları zamanlarda Osmanlı dan yardım istemişlerdir.⁹

1578 yılına gelindiğinde ise Ahıska, Lala Mustafa Paşa'nın gerçekleştirdiği Çıldır Seferi sonunda Osmanlı'ya bağlanmış ve yeni kurulan 24 sancaktan oluşan Çıldır eyaletinin merkezi olmuştur.¹⁰ Çıldır eyaletinin savaştan dolayı harap olması sonucunda Ahıska eyaleti ön plana çıkmıştır. Ahıska bölgesinde 19. yüzyıla kadar ciddi bir askeri hareketlilik olmamıştır. Bu durum bölge halkının kaynaşmasına, aynı zamanda dil ve kültürlerinin gelişmesine neden olmuştur. Osmanlı doğu sınırlarının korunmasında Ahıska'nın öneminin farkına vardığından bölge halkı ile ilişkilerini geliştirmeye çalışmıştır.¹¹

1828-29 yıllarında gerçekleşen Osmanlı-Rus Savaşı'nın ardından yapılan Edirne Antlaşması ile bölge Rusya'nın eline geçmiş¹² yaklaşık 35.000 Ermeni Müslümanların bölgedeki etkisini kırmak adına Ahıska bölgesine yerleştirilmiştir.¹³ Ayrıca Sovyetler, Ahıska Türklerinin sayısını olduğundan daha az gösterebilmek için onları Azeri, Kazak ve Kırgız gibi milletlerin adları ile anmıştır.¹⁴ Mesela Kırgızistan'ın Bağış

⁸ Bostan, "Ahıska", s. 526.

⁹ Fahrettin Kırzioğlu, *Osmanlıların Kafkas Ellerini Fethi (1451-1590)*, Sevinç Matbaası, Ankara 1976, s. 87.

¹⁰ Fahrettin Kırzioğlu, *Kars Tarihi*, Işıl Matbaası, İstanbul 1953, s. 524-526.

¹¹ Arif Yunusof, "Ahıska Mesket Türkleri: İki Kere Sürgün Edilen Halk", Çev: Ekin Keskin, *Türkler Ansiklopedisi*, C: 18, Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 880.

¹² Bostan, "Ahıska", s. 526; Ahmet Özkan, *Gürcüstan: Tarih, Edebiyat, Sanat, Folklor*, Aksiseda Matbaası, İstanbul 1968, s. 69; Okan Mert, *Türkiye'nin Kafkasya Politikası ve Gürcistan*, IQ Kültür Sanat ve Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 65.

¹³ Yunusof, "Ahıska Mesket Türkleri...", s. 880-881.

¹⁴ Ayşegül Aydınğün-Çiğdem Balım, Harding vd., *Meskhethian Turk: An Introduction To Their History, Culture And Resettlement Experiences*,

köyünde daha önce yapılan nüfus sayımlarında Ahıska Türkleri Azeri olarak kaydedilmiş olup günümüzde milliyetleri Azeri olarak gözükmeye devam etmektedir.¹⁵

I. Dünya Savaşı ardından yaşanan bazı gelişmeler sonucunda Ahıska Türklerinin tarihinde yeni bir trajedi yaşanmıştır. Gürcü Menşevik ve Ermeni Taşnaklar, Ahıskalılara yönelik kıyım başlatmıştır. Osmanlı Devleti'nin Bakü'ye yürüyüşü sırasında Ahıska güzergahından geçmesi Ahıska Türklerini bir felaketten kurtarmıştır.¹⁶

Rusya'nın hakimiyeti altındaki Ahıska Türklerinin durumu iç acıcı olmamak ile birlikte zamanla içinde buldukları şartlar daha da ağırlaşmıştır. 1937 yılı Stalin zulmünün doruğa çıktığı bir yıl olmuştur. II. Dünya savaşından itibaren de 40.000 erkek silah altına alınarak cepheye gönderilmiştir. Ahıska'da kalan yaşlı, kadın ve çocuklar ise sürgün için bindirildikleri demir yollarını kendi elleri ile yapmışlardır.¹⁷

1944 Sürgünü ve Ahıska Türklerinin 30 Günlük Yolculukları

Stalin döneminde Rusya'nın Kafkasya'da çıkardığı bir kanun ile Türklerin sürgün edilmesi yönünde bir karar yayınlanmıştır.¹⁸ Kırım Tatar Türkleri, Karaçay-Balkar Türkleri, Çeçen-İnguşlar bu dönemde

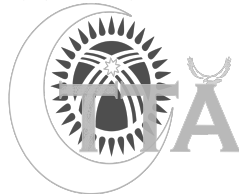
Washington 2006, s. 1; Mehmet Halil Leylak, *Orta Asya ve Kafkaslar'da Türklerin Demografik Yapısı: XX. Yüzyıl*, Tamga Yayıncılık, Ankara 2000, s. 150-151.

¹⁵ Ali Saygılı, *Ahıska Türklerinde Sosyal Yapı: Kırgızistan Bağış Köyü Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004, s. 127.

¹⁶ Muharrem Yıldız, *Dünden Bugüne Kafkasya*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2006, s. 119.

¹⁷ Taşdemir, *Türkiye'nin Kafkasya Politikasında...*, s. 110.

¹⁸ *The Repatriation Question of The Meskhetian Turks to Their Homeland in Georgia*, Human Rights Council, 31 August, 2015, s.2; Rasim Bayraktar, *Ahıska-Çıldır Beylerbeyliği*, Yaşayan Kitaplar, İstanbul 2000, s. 119.

sürgün edilen halklardandır.¹⁹ Ahıska Türkleri de Rusya'nın menfaatleri doğrultusunda sürgün politikasına maruz kalmışlardı. Rusya Türkiye üzerine yapacağı bir saldırıda stratejik öneme sahip olan Ahıska'yı Türklerden temizleyerek kendisine sorun teşkil edecek şartları ortadan kaldırmak istemiştir.²⁰ Bu durum Türk basınının da dikkatini çekmiş Ahıska Türklerinin sürgün edildikleri dönemde konu ile ilgili çeşitli yazılar kaleme alınmıştır.²¹

Ahıska Türkleri, 15 Kasım 1944 sürgününe kadar Ermeni ve Gürcüler ile ayrı kasabalarda yaşamışlardı. 1944 yılında bölge düşman işgaline uğrayabilir bahanesiyle bütün Ahıska Türklerinin evlerinden ayrılmaları istenmiştir. Sabah erken saatlerde Rus askerleri evlerin kapısına dayanıp, Ahıskalıların yaşadığı bütün köylerde halkı zorla köy meydanlarına toplamışlardır. Ahıskalılar başlarına ne geleceğini bilememenin verdiği bir korku ile ağıtlar yakarak beklemişlerdir.²²

Ahıskalılar at arabalarına bindirilerek tren istasyonuna götürülmüşlerdir. Vagonlarda takriben 30-40 kişilik gruplardan oluşan Ahıska Türkü'nün çok azı yanına yiyecek, su ve giyecek alabilmişti. Son derece soğuk olan vagonlar günde sadece bir kez yemek almak için açılmıştır. Ahıskalıların vagonlardaki yolculuğu 30 gün boyunca sürmüştür.

¹⁹ Mehmet Alparğu, "İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyetlerin Kafkasya'daki Tehcir (Sürgün) Uygulamaları", *VI Askeri Tarih Semineri Bildirileri-I*, Genel Kurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999, s. 277.

²⁰ Taşdemir, *Türkiye'nin Kafkasya Politikasında...*, s. 113.

²¹ Orkhan Faigov, *Ahıskalı Türklerin Türk Basınında Sunum Biçimi 1944 Ahıska Sürgünü, 1989 Fergana Faciası, 2004 Krosnodar Göçü ve 2010 Kırgızistan Çatışması Örnek Olayları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2015, s. 154.

²² Ayşegül Aydıngün, İsmail Aydıngün, *Ahıska Türkleri Ulus Ötesi Bir Topluluk Ulu Ötesi Aileler*, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2015, s. 9-10; Yıldız, *Dünden Bugüne Kafkasya*, s. 120-121.

ve 17.000'i çocuk olmak üzere 30.000'e yakın kişi hayatını kaybetmiştir.

²³

Ahıskalılar sürgün alanına ulaştıklarında daha önce yapılan kolhozlara götürülmüşler ve burada içinde sadece sobanın bulunduğu tek odalı evlere yerleştirilmişlerdi.²⁴ Kolхозlarda bir somon ekmek için gün boyu çalıştırılan Ahıskalılar, Özbekistan topraklarını pamuk cennetine çevirmişler,²⁵ Semerkant, Buhara ve Taşkent üçgeninde sebze yetiştirme işiyle ilgilenmişlerdi.²⁶

1944 sürgününde Ahıska Türkleri, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan ve Ukrayna'ya sürülmüşlerdir.²⁷ Ukrayna'nın doğu ve batısında günümüzde 10-15.000 civarında Ahıska Türkü yaşamaktadır. Rusya'nın Krasnodar bölgesine de yerleşmiş olan Ahıskalılar 1989 Fergana olaylarının ardından etnik bir temizliğe tabi

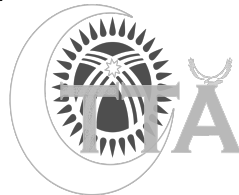
²³ Molla Yusuf Besetov, "Sürgün Anıları", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015, s. 41.

²⁴ Molla Yusuf Besetov, "Sürgün Anıları", s. 41.

²⁵ Hakkı Dedeler- Dr. İbrahim Aggara, "Ahıska Türklerinin Rusya Dramı", *Bizim Ahıska*, Sa:1, Ankara, Ekim-Aralık 2014, s. 6.

²⁶ Ariel Cohen, "The New Great Game: Oil Politics In The Caucasus And Central Asia", *The Heritage Foundation Backgrounder*, Washington 1996, s. 1.

²⁷ Yaşar Kalafat, *Balkanlardan Uluğ Türkistan'a Türk Halk İnançları 1 : Hazarlar, Karakalpaklar, Karapapağ, Dağıstan, Nogay, Kabartay, Karaçay, Karay, Ahıska, Bulgar, Gagavuz, Başkurt, Cuvaş, Altay, Kazak, Tatar Türkleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2002, s. 176; Maliiovskaya Yelen Anotolyevna, "Ukrayna'da Ahıska Türkleri Sosyo Ekonomik Durumları ve Hukuki Statüleri"; *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015, s. 225-261; Reşad Şamilov, "Kırgızistan'daki Ahıskalıların Yerleşim Yerleri Nüfusları ve Hukuki Durumları", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Yasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015, s. 261-265; Amur Jiyebekov, "Kazakistan'da Ahıska Türklerinin Tarihi ve Medeniyeti", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Yasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015, s. 325-331.

tutulmuşlardı. Bu kıyımdan dolayı 1980 yılında Amerikan kongresinde çıkarılan mülteci yasası ile hiçbir ülkenin kabul etmediği sayılarda Ahıska Türkü daimî mülteci olarak kabul edilmiştir.²⁸

Ahıskalıların Bilecik'in Kapanalan Köyüne Gelişi

Türkiye'ye, Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan'dan gelen Ahıskalı Türkler olmuştur. Ahıskalılar, Sovyetlerin uyguladığı iskân politikasından sonra Gürcistan'a daha yakın olduğu için Azerbaycan'ı seçmişlerdi. Türkiye'ye göç eden Ahıskalılar arasında en fazla sayıya sahip olan Azerbaycan'dan gelenler olmuştur.²⁹

Ahıska Türkleri dünyanın hangi bölgesinde yaşarsa yaşasın Türkiye onlar için gidilecek öncelikli devlet olmuştur. Ahıskalılar yaşadıkları devletlerde kendilerini güven içinde hissetmediklerinden dolayı çocukları veya aile dostlarından birini yaşaması için Türkiye'ye göndermişlerdir.³⁰

Bilecik'e Ahıskalıların ilk göçü 1936 yılında gerçekleşmiştir. Bir kısım Ahıskalı 1936 yılında önce Ağrı'ya yerleşmiş ardından 1966 yılında Bilecik'in Elmabahçe köyüne göç etmiştir. Günümüzde ise Elmabahçe köyünde sadece bir-iki Ahıskalı aile yaşamaktadır.³¹

Bilecik'e Ahıskalıların ikinci göçü ise Turgut Özal zamanında gerçekleşmiştir. Turgut Özal zamanında Ahıskalıların Türkiye'ye göçü ile ilgili bir yasa çıkarılmıştır. 1993 yılında Türkiye'nin Iğdır vilayetine

²⁸ Aydınğün, *Ahıska Türkleri Ulus Ötesi...*, s. 124.

²⁹ Orhan Alfanov, "Azerbaycan'da Ahıska Türkleri", *Bizim Ahıska*, Sa: 38, Ankara 2015, s. 30; Bayraktar, "Ahıskalıların Dindarlık Durumu", s. 344-345.

³⁰ Sabir Askeroglu, "Ahıska Türklerinin Türkiye Umudu ve Üzüntüsü", *Bizim Ahıska*, Sa: 38, Ankara 2015, s. 22-23.

³¹ K.K. 1 Arslan Güneş Kapanalan Köyü.

150 aile gelmiştir. Bu ailelerden 70'i Kazakistan'dan, 30'ar aile Azerbaycan ve Özbekistan'dan, 20'si ise Kırgızistan'dan göç etmiştir.³²

Türkiye Cumhuriyeti Ahıska Türklerine 1993 yılında Iğdır'da ev dağıtmıştır. Tansu Çiller, başbakanlığı döneminde Iğdır'a gelmiş ve Ahıska Türklerine "Neden bir şey yapmadan boş boş oturuyorsunuz? Devlet sizin, bayrak sizin! Gidin burada iş yok, nerde iş bulursanız çalışın!" demiştir. Tansu Çiller'in bu söylemi Ahıskalıları kendilerine getirmiş ve ülkenin dört bir yanına yaşayacakları toprakları bulmak için dağılmışlardır.³³

Naiyev İsmail Cerah, Ahmet Nargilov ve Yusuf Hasanov Iğdır'dan yola çıkarak Erzurum'a ardından Eskişehir'e gelmişler buralarda istediklerini bulamayınca Bozhöyük'e hareket etmişlerdir. Bozhöyük'te kapalı çarşının önüne geldiklerinde Ahmet Nargilov'un kafasındaki Çeçen papağını Kaymakam Selçuk Erdem görmüş ve Ahıskalı grubu yanına çağırıştır.³⁴

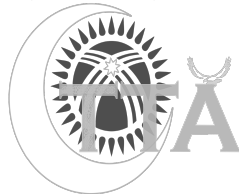
Kaymakam Selçuk Erdem Ahıska Türklerinin oturmak için yer aradığını anlayınca "Kapanalan³⁵ köyü boş gidin bakın beğenirseniz yerleşin" demiştir. Daha önce Yörüklerin yaşadığı Kapanalan köyünde su, elektrik ve yol yoktur. Ahıskalı grup köyü beğenmiş ve iki katlı bir eve yerleşmişlerdir. Kaymakam Selçuk Erdem köye yol, elektrik, su getirmiş ve evlerini inşa etmeleri için onlara tuğla, kum, çimento gibi malzemeler göndermiştir. Kapanalan köyü bu tarihten itibaren Ahıska

³² Yunus Zeyrek, "Belgeleri ve Tanıklarıyla Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Göçleri ve 1944 Sürgünü-V", *Bizim Ahıska*, Sa: 39, Ankara 2015, s. 11.

³³ K.K. 4. Vahid Hasan 82 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

³⁴ K.K. 1. Arslan Güneş Kapanalan köyünün muhtarıdır. 1936 yılında babası Ağrı'ya göç etmiştir. 1944 yılında Ağrı'da doğmuş, 1995 yılında ise Kapanalan köyüne yerleşmiştir; K.K. 4. Vahid Hasan 82 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

³⁵ Bilecik'in Bozhöyük ilçesine bağlı bir köydür. (<https://www.haritatr.com/kapanalan-koyu-haritasi-m1fb9>)

Türklerinin yerleşim alanı olmuş, baskıdan kaçan Ahıska halkının sığınma noktası haline gelmiştir.³⁶

Kapanalan Köyü Sakinlerinin Sosyo-Kültürel Yapısı

Ahıska kültürü tarihi bir birikimin ürünüdür. Tarihi süreç içerisinde şekillenmiş olup Türk kültürünü oluşturan temel kısımlardandır. Bütün kültürler ortaya çıktıkları coğrafyadan koştukları zaman geleneklerini korumakta zorluk çeker. Türkiye'ye göç etmiş olan Ahıska Türklerinin yaşadığı kültürel değişim yerleşmiş oldukları bölgeye göre farklılık göstermiştir. Mesela Posoflu ve Şavşatlı Ahıskalılar Bursa'nın İnegöl ilçesinde toplu olarak ikamet etmelerine rağmen geleneksel kültürlerinden kopmuşlardı.³⁷

Kapanalan köyünde ise durum farklı olmuş, kültürel kimliklerini korumuşlardır. Köyde 95 hane mevcuttur ve üç-dört hane hariç hepsi Ahıska Türklerinden oluşur. Köyün nüfusu 380 kişidir. Köyde genç nüfus oldukça fazladır. 80 çocuk Muratdere köyünde ilkokula, 35 çocuk Bozhöyük'te liseye gitmektedir. Köyün ortak kullanım alanları, cami, halk eğitim merkezi, muhtarlık ve muhtarlığın toplantı salonudur. Köyde eskiden okul olarak kullanılan binada ise kadınlar el sanatları ve dikiş konusunda eğitim almaktadır.³⁸ Köy halkının ekonomik durumu iyi olmadığından kadınların bir kısmı balık çiftliklerinde veya mağazalarda çalışmaktadır.³⁹ Ahıskalıların ekonomik sıkıntı yaşamalarında Türkiye'ye geldikten sonra göç ettikleri ülkelerdeki mal

³⁶ K.K. 1. Arslan Güneş Kapanalan köyünün muhtarıdır. 1936 yılında babası Ağrı'ya göç etmiştir. 1944 yılında Ağrı'da doğmuş, 1995 yılında ise Kapanalan köyüne yerleşmiştir; K.K. 4. Vahid Hasan 82 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

³⁷ İkrâm Çınar, "Ahıska Kültür Bölgesi", *Bizim Ahıska*, Sa: 36, Sonbahar Ankara 2014, s. 15.

³⁸ K.K. 1. Arslan Güneş Kapanalan Köyü.

³⁹ K.K. 1. Arslan Güneş Kapanalan Köyü.

varlıklarını değerinin çok altında bir bedel karşılığında elden çıkarmaları etkili olmuştur.⁴⁰

Kapanalan köyü Ahıska Türklerinde sosyal yapının temelini aile teşkil etmektedir. Aile sosyal ilişkiler ağının en önemli ögesi olmakla birlikte ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü bir organizasyon şeklindedir. Aile büyükbaba, büyükanne, anne, baba ve çocuklardan oluştuğundan büyük ve geniş aile özelliği göstermektedir. Ahıska ailesinde evin genelde küçük oğlu evlense ve çocuk sahibi olsa bile baba ve annesi ile birlikte yaşamaktadır.⁴¹ Ahıskalılar gittikleri bölgelerde Türk'ün sosyal yaşayışının tanıtılması açısından örnek teşkil edecek bir aile hayatı sergilemektedirler.⁴² Ahıska ailesi ataerkil bir yapıda olup büyüklere saygı prensibi üzerine kurulmuştur. Son söz genelde evin büyük erkeğinde olmakla birlikte kadınların fikirlerine de önem verilmektedir.⁴³

Ahıskalılar arasında kayınvalide ve kayınpedere saygıda kusur edilmez, özellikle kayınpederin yanında hiç konuşulmazdı. Kayınpederin geline saygıdan cevap vermemesi adeti günümüzde de Kapanalan köyünde bazı hanelerde mevcuttur. Özbekistan doğumlu olan, Fergana olayları sonucunda Rusya'ya göç edip burada eğitim gören Saniye Üçdal, Kapanalan köyüne gelin gelince ikinci çocuğu olana kadar yaklaşık on yıl kayınpederi ile konuşmamıştır. Saniye Hanım yemeğini kayınpederinden sonra ya da aynı odada olacaksa arkası dönük bir şekilde başka bir masada yemektedir. Bu durum Ahıskalı olmasına rağmen Saniye Hanım'a ilk senelerde zor gelmiş

⁴⁰ K.K. 8. Güzel Çitil, 60 yaşında Kazakistan'da doğmuştur; K.K. 12. Zülhumar Aliyevov 38 yaşında Kırgızistan'da doğmuştur; K.K.10. Saliha Veliova 44 yaşında Kırgızistan'da doğmuştur.

⁴¹ K.K. 11. Cennet Derviş 63 yaşında Özbekistan'da doğmuştur; K.K.5. Cafer Hasan 52 yaşında Azerbaycan'da doğmuştur.

⁴² Mustafa Kalkan, "Ahıska Türklerinin Menşei ve Tarihi Gelişim Seyirleri", *Bilig*, sa: 7, Ankara 1998, s. 169.

⁴³ İrade Yüzbey, "Ahıskalı Türkler ve Kültürleri", *Turkish Studies*, Von 3/7, 2008, s. 684.

koşullara zor adapte olmuştur. Köy içerisinde bu duruma "gelinlik etmek" denilmektedir.⁴⁴

Ahıska ailesinde gelinin kayınpedere aşırı saygısı hikâye ve deyişlere konu olmuştur. Kapanalan köyü kadınları arasında ağaca takılan bebek hikayesi meşhurdur. Anlatılan hikâyede ağacın altına uyuması için bağlanan bebek altından deve geçince dallara takılmıştır. Gelin kayınpeder ile konuşup durumu izah edemeyip eve gitmek zorunda kalınca yıllar içinde nesilden nesile aktarılan aşağıdaki ağıt ortaya çıkmıştır.⁴⁵

*Sabahtan kalktım çantama baktım,
Ağlaya ağlaya boynuma taktım,*

*İstanbul eğmeleri beğenmem değmeleri,
Yarım yelek dikilmiş ben olurum düğmeleri,*

*Kaynatama hicap ettim kaynanama sual ettim,
Neni de balam neni,*

*Devemi yükledim gece devem gider uçtan uca,
Hiç sormazlar halin nice neni de balam neni,*

*Kapıda kurtlar uluşur derde karga kuzu leş bölüşür,
Düşmanlar kapıda gülüşür hiç sormazlar halin nice,*

*Köküne dal kırılınsın, dibine balta vurulsun,
Benim sevgili yavrum dalında asılı kaldı,*

Dalına turna kondurmuştum, yedi yılda bir bulmuştum,

⁴⁴ K.K.19. Saniye Üçdal 35 yaşında Özbekistan doğmuştur; K.K.18. Turgut Üçdal 64 yaşında Kars doğumludur.

⁴⁵ K.K.9. Senem Sabri 48 yaşında Özbekistan doğumludur.

*Neni de balam neni.*⁴⁶

Söz, Nişan, Düğünler ve Kırk Çıkarma

Ahıskalılar genelde kendi içlerinde evlilik yapsalar da dışarıdan evlilikler de mevcuttur. Kız alıp verme durumlarında Ahıskalıların kendine özgü gelenekleri bulunmaktadır. Kız istemeye üç kez gidilmektedir. İlk istemeye iki-üç kişiden oluşan erkek grubu gitmektedir. İlk iki ziyarette çay gibi içecekler ikram edilmemektedir. Üçüncü gidişte kızın verileceği kesinleşince kız tarafı karanfil şeker ve sudan oluşan bir şerbet ikram etmektedir. Kız söz anına kadar ortada gözükmeyip şerbet verilmeye başlayınca Katha adlı geleneksel kıyafetlerini giyerek aile büyüklerinin yanına gelmektedir.⁴⁷

Nişanlar kız nişanı ve erkek nişanı olarak eski dönemlerde ikiye ayrılırdı. Önce kız nişanı yapılır ardından bir iki aylık süre zarfında erkek nişanı gerçekleşirdi.⁴⁸ Günümüzde nişanlarda kız ve erkek tarafı karşılıklı bohçalaşmaktadır. Erkek tarafı tatlı, katmer, şeker ve meyveden oluşan dört adet tabağı üst üste koyar, paketler ve bir de elbise, gecelik, ayakkabı gibi giyeceklerden oluşan valiz hazırlayarak kız tarafına götürmektedir. Damat için de bir valiz hazırlanarak erkek evine ulaştırılmaktadır. Nişan düğün salonunda yapılacak olsa bile hediyeler tek tek çıkarılarak gösterilmektedir.⁴⁹

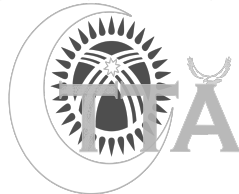
Ahıska Türklerinin kına gecesinde gelin ya kırmızı ya da beyaz elbise giymektedir. Gelin bir sandalyeye oturtularak, kına yakılan eli beyaz mendil ile sarılmaktadır. Kızın eline yakılan kınanın içine altın konulmamaktadır. Kına yakılırken gelin ve damadı temsilen kınası olan kızın iki tarafına mum yerleştirilmektedir.

⁴⁶ K.K.2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁴⁷ K.K.8. Güzel Çitil 60 yaşında Kapanalan Köyü.

⁴⁸ K.K.15. Meral Güneş 68 Ağrı Eleşkirt doğumludur.

⁴⁹ K.K.7. Behiye Aslan 63 yaşında Kapanalan Köyü.

Ahıskalı Türkler 1995 yılında Kapanalan köyüne geldiklerinde düğünler çadırdaki veya evde olur, davul zurna çalınır ve yemek verilir. Ev düğünlerinde bir tür kebab olan "şaşlık" ve koyun eti ile patates kızartılmasından oluşan "bozbaş" denilen Bilecik'e özgü bir yemek yapılmakta ayrıca feselli, pilav gibi yemekler masaya konulmaktadır.

Düğün merasimleri düğün salonlarında yapılmaya başlansa da değişmeyen adetler mevcuttur. Bu adetlerden en önemlisi gelinin başında bıçakların birbirine sürülmesi ile yapılan bir oyun türüdür. Gelinin sağdıcı gelini düğünde bir sandalyeye oturtur ve eline aldığı bıçakları birbirine sürterek "Gelinin başını mı kesek! Dilini mi kesek!" ile başlayan uzun bir sorgu sürecine başlar. Ardından kayınvalide veya kayınpedere karşı konuşmasını diye dilini kesmekte karar kılınır. Damat gelini oynamaya çağırır ve eğlence kaldığı yerden devam eder. Eskiden düğünlerde takı merasimi olmazdı. Altın verilecekse düğünde damadın anne veya babasına verilir. Takı merasimi 2008'den itibaren Kapanalan köyünde görülmeye başlamıştır.⁵⁰

Gelinler başlarına düğünde "Katha" adlı geleneksel fese benzer bir başlık takarlardı. Katha'nın alnın üstüne gelen kısmında çeyrek altınlar dizilir ve üstüne sarılan ikinci baş örtüden görülürdü.⁵¹ Katha takma geleneği artık eski önemini kaybetmeye başlamakla birlikte gümüş kemer takma adeti devam etmektedir.

Düğünden sonra yapılan birtakım adetler mevcuttur. Gelin eve geldiğinde elini bala batırıp eşığe sürmekte veya tabak kırmaktadır. Eve ilk defa giren gelin evin içinde oturan aile büyüklerini "temenni" adı verilen bir selamlaşma ile yaklaşmaktadır. Temenni selamı, gelinin yüzü dönük ve eli koynunda bir şekilde kapı ağzından başlayarak yavaş yavaş kalkarak ilerlemesi ve ardından yüzü onlara bakarak geri dönmesi şeklinde gerçekleşmektedir.⁵²

⁵⁰ K.K.2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁵¹ Emine Balcı, "Posof'ta Giyim Kuşam", *Bizim Ahıska*, Sa: 39, Ankara, Yaz 2015, s. 46.

⁵² K.K. 11. Cennet Derviş 63 yaşında Kapanalan Köyü.

Düğünden sonraki gün kadınlar gelin evine toplanarak, gelinin getirdiği sandık içine bakmaktadır. Kız gelinlik giymiştir ve duvağı örtüktür. Kızın sandığı açıldığında ilk olarak şeker ve un ile yapılan katmer göze çarpar. Kadınlar katmeri çıkardıktan sonra misafir olunan evde masa kurulur, masaya katmer ve helva gibi yiyecekler konur ardından semaver ile yapılan çay getirilir. Sandığın içinde el işi çok olur, kız tarafı erkek tarafına iç çamaşırı, elbise, altın saat ve yüzük koyar. Ayrıca sandığa oğlanın akrabalarına verilmek üzere başörtü, çorap, lif gibi hediyeler de yerleştirilir. Erkek tarafı ise süt hakkı olarak kızın annesine ve babasına kıyafet yollamaktadır.⁵³

Eski dönemlerde gelin düğün bitip evdeki işlerini yapmaya başlayınca büyükler tarafından bir dizi sınava tabi tutulurdu. Üstü kapalı bazı sözler söylenip gelinin ne kadar anlayacağı ölçülürdü. Eve gelen misafirler "dışarıda yağmur yağıyor" dediklerinde gelin misafirin su istediğini anlamak zorundaydı. Kayınpeder yere kibrit atarak gelinin usul bilip bilmediğini ölçerdi. Gelin kibriti yerden almadan süpürmeye devam ederse ve kayınpederin olduğu taraf el ile değil de süpürge ile temizlemeye çalışırsa hoş görülmezdi.⁵⁴

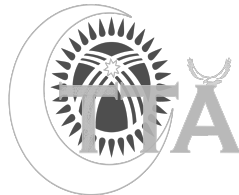
Çocuk doğmadan önce kızın annesi beşik ve yatak takımını hazırlamakla yükümlüdür. Kapanalan köyündeki bazı hanelerde loğusa kadın ve yeni doğmuş bebek, kızın annesinin evine "ayak dönmesi" olarak gitmekte ve bir hafta on gün arası kalıp geri dönmektedir.⁵⁵ Ahıskalılar şeytanın demirden korktuğunu düşünüp evlerin kapısına zincir takmakta veya kapıya 40 gün herhangi bir demir eşya koymaktadır. Bebeğin ilk yıkamasına suya sabun gibi köpürmesi için çiğ yumurta eklenmektedir. Ahıskalılar çocuk bağırsak problemi yaşarsa o zaman da suya yumurta kırmaktadır. Bebeğe görülen sarılığın ise suya altın atıldığı zaman geçeceğine inanılmaktadır.⁵⁶

⁵³ K.K.2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁵⁴ K.K. 11. Cennet Derviş 63 yaşında Kapanalan Köyü

⁵⁵ K.K.2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁵⁶ K.K.16. Zülbiye Güneş 35 yaşında Azerbaycan doğumludur; K.K.17. Ulviye Üçdal 66 yaşında Kars doğumludur.

Kırkı çıkana kadar bebek dışarı çıkarılmaz, kıyafetleri ikindiden sonra içeri alınır. Yirmisinde ufak taşlar dua okunarak suya atılır ve bu su ile bebek banyo yaptırılır. Kırkının çıkması beklenmeden 37. günde çocuklar daha zeki olsun diye kalan yirmi taş suya okunarak atılır, ardından çocuk banyo yaptırılarak kırk merasimi bitirilir. Okunan taşlar ayak altında olmasın diye suya bırakılır. Çocuk kırkı çıktığında "baskun olmaması" yani yürüme zorluğu çekmemesi için kucağa verilir, üstüne de yeni getirilen bir takım kıyafet tutulur. Çocuk yürüyünce beş altı çocuğa şeker saçılır.⁵⁷

Azerbaycan'daki Ahıskalılar ölüm olduğunda çadır kurar, içine masa sandalyeler yerleştirir, yedi gün boyunca dua okutur. Kapanalan köyünde ise üçüncü gün mezarı kazanlara bir kilo şeker konur, üç gün boyunca komşular yemek getirir ve yedinci gün mevlit eşliğinde yemek verilir.⁵⁸

Beslenme Kültürü

Ahıskalılar, "Su ve un var, her şey var!" demektedirler. Bu sözden de anlaşılacağı gibi hamurdan oluşan yiyecekleri yoğunluktadır. Ahıskalıların geleneksel yemeklerinden hınkal, mantı, feselli ve kete gibi yemekler ön plana çıkmaktadır.⁵⁹

Hınkal yemeği suda haşlanır, mantı ise çok az su ile buharda pişirilir ve birçok çeşidi olur. Et hınkalı; kıyma, biber soğan ile hanım hınkalı ise ufak ufak hamurların ete değdirilmesi ile yapılmaktadır. Yaprak hınkalı yağ ve soğanın hamur üstüne serpilmesinden oluşur, yalancı hınkalın içinde ise hiçbir şey yoktur.⁶⁰

⁵⁷ K.K. 11. Cennet Derviş 63 yaşında Kapanalan Köyü; K.K.8. Güzel Çitil 60 yaşında Kapanalan Köyü.

⁵⁸ K.K.16. Zülbiye Güneş 35 yaşında Kapanalan Köyü; Emriye Avcı 88 yaşında Posof doğumludur eşi Atatürk zamanında Türkiye'ye göç eden bir Ahıskalıdır.

⁵⁹ K.K. 2. Hüsnüye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁶⁰ K.K. 4. Vahid Hasan 82 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

Feselli hamurdan yapılan bir yiyecek türüdür. Hamur yufka gibi açıldıktan sonra kare kare kesilmekte, üstüne yağ serpilerek kesilen hamurlar birleştirilmekte ve fırına atılmaktadır. Kete de Ahıskalılar arasında sevilen bir yiyecek türüdür. Kete yapılırken hamur açılmakta içine koyunun kuyruk yağı eklemek ile yumuşatıp konulmakta ve ardından dört köşesinden kapatılarak fırına verilmektedir.⁶¹

Tohaç tatlısı, un, süt, yumurta ile yapılır ve üstüne pudra şekeri konulur. Mevritlerde bayramlarda, cuma akşamları, evde ekmeğin olmaması gibi durumlarda yapılmaktadır. Haçapur gözlemeye benzemekte içine soğan, patates, kaşar peynir konularak servise sunulmaktadır.⁶²

Kapanalan köyünde Özbekistan'dan gelen Ahıskalıların etkisi ile Özbek pilavı pişirilmektedir. Pilav Özbekistan'da yapılan ile aynı malzemelere sahip olup et, havuç, soğan, pirinçten oluşmaktadır.⁶³

Kesme çorbası hamur ile yapılan çorbalarındandır. Hamur küçük küçük kesilir, yağda kızartılır, ardından önce kızartılan hamur ve ardından erişte az suyun içine konularak hafif sulu bir çorba kıvamında pişirilir böylece geleneksel kesme çorbası yapılır. Kesme çorbasının yanında peynirin suyunun süzülmesi ile elde edilen tozla yapılan ayran içilmektedir.

Köyün içinde yaşayan Ahıskalılar geldikleri bölgeye göre farklı adetler edinmişlerdir. Mesela Kırgızistan'dan gelen Ahıskalılar çayı kaynatıp içine sıcak süt koyup içmektedirler. Bu sütlü çay türü Kalmuk çayının yağsız halini hatırlatmaktadır.⁶⁴

Kapanalan Köyü sakinleri önceden sabah kahvaltılarında süt, yoğurt ve mısırdan yapılan çorbalar içerlerdi. Ancak sabah kahvaltısında çorba içme adeti zaman ile değişim göstererek yumurta, zeytin peynir gibi

⁶¹ K.K. 2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

⁶² K.K.6. Saniye Aslan 53 yaşında Özbekistan doğumludur.

⁶³ K.K.4. Salime Hasan 52 yaşında Azerbaycan doğumludur.

⁶⁴ K.K. 2. Hüsniye Hasan 77 yaşında Kapanalan Köyü.

kahvaltı çeşitlerine geçilmiştir.⁶⁵ Kapanalan köyünde her evde üç öğün sofraya duası yapılır. Çocuklara ve gençlere özellikle sofraya duası alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmaktadır.⁶⁶

Dinlerine bağlı olan Ahıskalılar bayramlara önem vermektedirler.⁶⁷ Nevruz bayramı köy halkının unuttuğu kültürel değerlerden bir olması ile dikkat çekmektedir. Ahıska Türklerinin en önemli tatilleri de yılda iki kez olmak üzere, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı'dır.⁶⁸ Bayram için hazırlıklar on gün öncesinden başlamaktadır. Bayramdan bir gün önce sütlaç, sarma, baklava yapılır.⁶⁹ Bayramlar sabah namazı ile başlar, kadınlar çok erken saatlerde evlerde yemek hazırlamaya koyulur. Misafire şeker ve kolonya tutulmaz. Misafir görüldüğü zaman çay demlenir ve ardından hemen yemek ikramına başlanılır. Pilav, mantı, kete, ekme ve türlü et yemeklerinden oluşan sofraya bayram boyunca hazırdır. Yemek soğudukça tabakların içine sıcaklığı konularak, gelen misafirin her an sıcak yemek yiyebilmesi sağlanır.⁷⁰

Sonuç

Eski Sovyet ülkelerinden Bilecik'in Kapanalan köyüne göç eden Ahıskalı Türkler hakkındaki bu çalışmada; Ahıska Türklerinin 1944 yılı ile başlayan sürgün hayatı ile sosyo-kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimler ve etkileşimler anlatılmaya çalışılmıştır.

⁶⁵ K.K.15. Meral Güneş 68 Ağrı Eleşkirt doğumludur; K.K.13. Emriye Avcı 88 yaşında Kapanalan Köyü.

⁶⁶ K.K.7. Behiye Aslan 63 yaşında Kapanalan Köyü.

⁶⁷ Mustafa Üren, *Kimlik, Çıkar ve Jeopolitik Ekseninde Ahıska Türkleri Sorunu*, Nobel Yayınları, İstanbul 2016, s. 144-145.

⁶⁸ Sabina Ramadanova, *Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Sosyo-Kültürel Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Antalya 2014, s. 37.

⁶⁹ K.K.14. İlmunur Avcı 67 yaşında Kapanalan Köyü.

⁷⁰ K.K.1. Arslan Güneş Kapanalan Köyü.

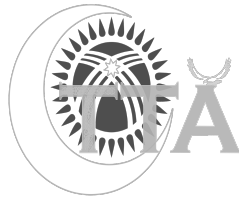

Ahıska Türkleri tarihi bir arka plana sahip, zengin bir kültürel yapısı olan bir halktır. Bu halk stratejik bir coğrafyada yaşamanın getirmiş olduğu zorluklar ile bir dizi trajik olaya maruz kalmıştır. Sürgün neticesinde gitmiş oldukları bölgelerden vatanlarına geri dönemeyen Ahıska Türkleri sosyo-kültürel baskıların yanında gittikleri bazı devletlerde ikinci sınıf vatandaş olarak görülmüşlerdir.

Kapanalan köyü sakinlerinin sadece birkaçı Ahıska doğumludur. Köy sakinlerinin geneli Özbekistan, Kırgızistan ve Azerbaycan gibi ülkelerde doğmuşlardır. Ahıskalılar Türkiye'ye yerleşene kadar en az üç ülkeye göç etmek zorunda kalmışlardır. Sürekli göç durumu ellerinde var olan bütün paralarını yıllarda tüketmelerine neden olmuştur.

Kapanalan köyü Bilecik'in en kalabalık ve genç nüfusun en fazla olduğu köylerinden biridir. Doğum oranlarının yüksek olması ve örnek aile yaşantıları onların lehine bir durum olmuştur. Köye Ahıska Türklerinin göçü halen devam etmektedir. Ahıskalılar yaşadıkları tüm zorluklara rağmen Bilecik'te kendi kültürlerini yaşatmış, geleneklerini uygulayarak gelecek kuşaklara aktarmayı başarmıştır. Ahıskalıların zorunlu göç döneminde birlikte dayanışma içinde kalmalarında dini faktörlerin yanında Türkiye'nin anavatan olarak görülmesi de etkili olmuştur.

Ahıska Türklerinin farklı bölgelerden gelip Bilecik'e yerleşmeleri kültürel çeşitliliğe neden olmuştur. Her hane içinde mevcut olan bir kısım farklılıklar kültürel yapının zenginleşmesine katkıda bulunmuştur. Kapanalan köyünün konum itibari ile şehir merkezine uzak olması da Ahıskalıların kendi kültürlerini muhafaza etmelerinde etkili olmuştur.

KAYNAKÇA

Araştırma Eserleri

ALFANOV, Orhan, "Azerbaycan'da Ahıska Türkleri", *Bizim Ahıska*, Sa:38, Ankara 2015, ss.30-32.

ANOTOLYEVNA, Maliıovskaya Yelen, "Ukrayna'da Ahıska Türkleri Sosyo Ekonomik Durumları ve Hukuki Statüleri"; *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed.: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun, 2015, ss. 225-261.

ALPARGU, Mehmet, "İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyetlerin Kafkasya'daki Tehcir (Sürgün) Uygulamaları", *VI Askeri Tarih Semineri Bildirileri-I*, Genel Kurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999, ss.269-278.

ASKEROĞLU, Sabir, "Ahıska Türklerinin Türkiye Umudu ve Üzüntüsü", *Bizim Ahıska*, Sa:38, Ankara, 2015, ss.22-23.

AYDINGÜN, Ayşegül – BALIM, Çiğdem Harding vd., *Meskhetian Turk: An Introduction To Their History, Culture And Resentment Experiences*, Washington 2006.

AYDINGÜN, Ayşegül - AYDINGÜN, İsmail, *Ahıska Türkleri Ulus Ötesi Bir Topluluk Ulu Ötesi Aileler*, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Yayınları, Ankara 2015.

BALCI, Emine, "Posof'ta Giyim Kuşam", *Bizim Ahıska*, Sa:39, Ankara, Yaz 2015, ss.46-48.

BAYRAKTAR, Rasim, *Ahıska-Çıldır Beylerbeyliği*, Yaşayan Kitaplar, İstanbul 2000.

_____, "Ahıskalıların Dindarlık Durumu", *Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed.: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015.

BESETOV, Molla Yusuf, "Sürgün Anıları", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed.: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015.

BOSTAN, İdris, "Ahıska", *İslam Ansiklopedisi, C:1, Diyanet Vakfı Yayınları*, İstanbul, 1988, ss.526-527.

BROSSET, Marie Felicite, *Gürcistan Tarihi: Eski Çağlardan 1212 Yılına Kadar*, Çev.: Hrand D. Andreasyan, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2003.

COHEN, Ariel , "The New Great Game: Oil Politics İn The Caucasus And Cantral Asia", *The Heritage Foundation Backgroundler*, Washington, 1996.

ÇELEBİ, Evliya, *Seyahatnamesi*, Haz: Zekeriya Kurşun, Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, İstanbul, 1999.

ÇINAR, İkrım, "Ahıska Kültür Bölgesi", *Bizim Ahıska*, Sa: 36, Ankara, Sonbahar 2014, ss.14-15.

DEDELER Hakkı - AGGARA, İbrahim "Ahıska Türklerinin Rusya Dramı", *Bizim Ahıska*, Sa:1, Ankara, Ekim-Aralık 2014.

FAİGOV, Orkhan, *Ahıskalı Türklerin Türk Basınında Sunum Biçimi 1944 Ahıska Sürgünü,1989 Fergana Faciası, 2004 Krosnodar Göçü ve 2010 Kırgızistan Çatışması Örnek Olayları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2015.

GUSEİNOVA, Mavliuda, "Kırgızistan'da Ahıskalıların Eğitim Sorunları", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Rasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun, 2015.

KALAFAT, Yaşar, *Balkanlardan Uluğ Türkistan'a Türk Halk İnançları 1: Hazarlar, Karakalpaklar, Karapapağ, Dağıstan, Nogay, Kabartay, Karaçay, Karay, Ahıska, Bulgar, Gagavuz, Başkurt, Çuvaş, Altay, Kazak, Tatar Türkleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2002.

KALKAN, Mustafa, "Ahıska Türklerinin Menşei ve Tarihi Gelişim Seyirleri", *Billig*, sa: 7, Ankara, 1998, ss.160-170.

KIRZIOĞLU, Fahrettin, *Yukarı Kür ve Çoruk boylarında Kıpçaklar İlk-Kıpçaklar (M.Ö. VIII.-M.S. VI. yy.) ve Son Kıpçaklar (1118, 1195) ile Ortodoks Kıpçak Atabekler Hükümeti (1267-1578) (Ahıska/ Çıldır Eyaleti Tarihi'nden)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1992.

_____, Fahrettin, *Osmanlıların Kafkas Ellerini Fethi (1451-1590)*, Sevinç Matbaası, Ankara 1976.

_____, Fahrettin, *Kars Tarihi*, Işıl Matbaası, İstanbul 1953.

MERT, Okan, *Türkiye'nin Kafkasya Politikası ve Gürcistan*, IQ Kültür Sanat ve Yayıncılık, İstanbul 2004.

ÖZKAN, Ahmet, *Gürcistan: Tarih, Edebiyat, Sanat, Folklor*, Aksiseda Matbaası, İstanbul 1968.

RAMADANOVA, Sabina *Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Sosyo-Kültürel Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Antalya 2014.

SAYGILI, Ali, *Ahıska Türleri'nde Sosyal Yapı: Kırgızistan Bağış Köyü Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004.

ŞAMİLOV, Reşad, "Kırgızistan'daki Ahıskalıların Yerleşim Yerleri Nüfusları ve Hukuki Durumları", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Yasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun, 2015, ss. 261-265.

JİYENBEKOV, Amur, "Kazakistan'da Ahıska Türklerinin Tarihi ve Medeniyeti", *Uluslararası Ahıskalı Türklerin Hukuki ve Sosyal Sorunları Sempozyumu 14-15 Nisan 2014*, Ed: Yasim Bayraktar, Astana Yayınları, Giresun 2015, s.325-331.

LEYLAK, Mehmet Halil, *Orta Asya ve Kafkaslarda Türklerin Demografik Yapısı: XX. Yüzyıl*, Tamga Yayıncılık, Ankara 2000.

TAŞDEMİR, Tekin, *Türkiye'nin Kafkasya Politikasında Ahıska ve Sürgün Halk Ahıskalılar*, IO Kültür Sanat Yayıncılık, Ankara 2005.

TELLİOĞLU, İbrahim, *XI. ve XIII. Yüzyıllarda Türk-Gürcü İlişkileri*, Serander Yayınları, Trabzon 2009.

The Repatriation Question of The Meskhetian Turks to Their Homeland in Georgia, Human Rights Council, 31 August, 2015.

ÜREN, Mustafa, *Kimlik, Çıkar ve Jeopolitik Ekseninde Ahıska Türkleri Sorunu*, Nobel Yayınları, İstanbul 2016.

ÜSTÜNYER, İlyas, *Kaf Dağının Güney Yüzü Gürcistan: Kültür, Gelenek, Mekân, Kimlik*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2010.

YILDIZ, Muharrem, *Dünden Bugüne Kafkasya*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2006.

YUNUSOF, "Ahıska Mesket Türkleri: İki Kere Sürgün Edilen Halk", Çev.: Ekin Keskin, *Türkler Ansiklopedisi*, C: 18, Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, ss.877-885.

YÜZBEY, İrade, "Ahıskalı Türkler ve Kültürleri", *Turkish Studies*, Von 3/7, 2008, ss.679-695.

ZEYREK, Yunus, *Ahıska Bölgesi ve Ahıska Türkleri*, Pozitif Matbaacılık Ankara 2001.

_____, Yunus, *Gürcistan, Acaristan ve Türkiye*, Türk Ocakları Trabzon Şubesi Yayınları, Trabzon 1999.

_____, Yunus, "Belgeleri ve Tanıklarıyla Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Göçleri ve 1944 Sürgünü-V", *Bizim Ahıska*, Sa:39, Ankara 2015, ss.9-13.

Sevil Priyeva Kahraman Ahıska'dan İzler, <http://www.xxortacag.sakarya.edu.tr/pdf/52spkaraman.pdf>

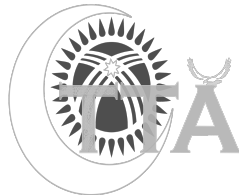
Kaynak Kişiler

K.K. 1. Arslan Güneş 77 yaşında Ağrı'da doğmuştur.

K.K.2. Hüsnîye Hasan 77 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

K.K.3. Vahid Hasan, 82 yaşında Ahıska'da doğmuştur.

K.K.4. Salime Hasan 52 yaşında Azerbaycan'da doğmuştur.

Bilecik'te Bir Ahıska Köyü: Kapanalan

K.K.5. Cafer Hasan 52 yaşında Azerbaycan'da doğmuştur.

K.K.6. Saniye Aslan 53 yaşında Özbekistan'da doğmuştur.

K.K.7. Behiye Aslan 63 yaşında Özbekistan' da doğmuştur.

K.K.8. Güzel Çitil 60 yaşında Kazakistan'da doğmuştur.

K.K.9. Senem Sabri 48 yaşında Özbekistan'da doğmuştur.

K.K.10. Saliha Veliova 44 yaşında Özbekistan'da doğmuştur.

K.K.11. Cennet Derviş 63 yaşında Özbekistan'da doğmuştur.

K.K.12. Zülhumar Aliyev 38 yaşında Kırgızistan'da doğmuştur.

K.K.13. Emriye Avcı 88 yaşında Posof'da doğmuştur.

K.K.14. İlmunur Avcı 67 yaşında Posof'da doğmuştur.

K.K.15. Meral Güneş 68 yaşında Ağrı Eleşkirt'te doğmuştur.

K.K.16. Zülbiye Güneş 35 yaşında Azerbaycan'da doğmuştur.

K.K.17. Ulviye Üçdal 66 yaşında Kars'ta doğmuştur.

K.K.18. Turgut Üçdal 64 yaşında Kars'ta doğmuştur.

K.K.19. Saniye Üçdal 35 yaşında Özbekistan'da doğmuştur.

İnternet Adresleri

<https://www.haritatr.com/kapanalan-koyu-haritasi-m1fb9> (22. 03. 2018)

